

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Deželni zbor.

(Konec.)

Podrobna razprava.

V podrobni razpravi se je dalo opaziti, da v strankah ni dosti discipline. Že pri razpravi drugih zadev zelo neprijetno dirne, če se oglasi k besedi več govornikov iste stranke, tembolj pri proračunski razpravi. Dober vtis napravi, če govori samo eden v imenu stranke in če ta vse pove. V tem slučaju pa so hoteli pri par strankah govoriti kar vsi poslanci. — Poglavlje „Deželna uprava je bilo sprejeto brez posebne debate.“

Šolstvo.

Zato pa je bilo poglavje „Šolstvo“ tem zanimivejše. Predvsem se pritožuje posl. Hernler, da kmetje sicer plačujejo za šole, ne uživajo pa prednosti šole. Ljudsko šolo je treba boljše organizirati, da se bodo otroci, ki ne morejo obiskovati glavne šole, česa več naučili. Pa tudi na zahteve kmečkega prebivalstva glede počitnic se premalo ozira. Kratkotrajno kmetje z dosedanjimi šolami niso zadovoljni, ker se na deželi ne poučuje tako, kakor bi se imelo. Potreben bi bil nov učni načrt.

Posl. Melcher opozarja na agitacijo v mešanem ozemlju proti latinici, ki se ne poučuje na vseh šolah (Tinje itd. Ur.). Plebiscitne proslave bi bilo boljše opustiti in porabiti ta denar za povzdigo gospodarstva v mešanem ozemlju. — Posl. Ferlič je protj postojim izletom in delovni učni metodi, ker se porabi za to preveč časa. Graja, da sili vse učiteljstvo z dežele v mesta, kmečkega učiteljskega naraščaja je malo in zato manjka domačega učiteljstva. Učiteljstvo se dalje prepogosto premešča in tudi protekcijo je opaziti. — Pomožni učitelji in učiteljice dobivajo sedaj v počitnicah brezposelno podporo in so plačani samo za dneve, v katerih poučujejo. Posl. Lichtenegger pa bi rad videl, da bi dobivali tudi v počitnicah polno plačo. — Posl. Parfuss zahteva enotne učne knjige na vseh šolah.

Poslanec Ivan Starc:

Izrecno ugotavljam, da nisem jaz povzročil razprave o šolskih razmerah v glasovalnem ozemlju. Tudi sedaj se nočem spustiti v razpravo o šolskih razmerah, temveč samo popraviti nekatere netočnosti predgovornikov.

G. šolski referent je izjavil, da so pač nemški otroci deležni slovenskega verouka, ne pa obratno. To je ravno tako pavšalno sumničenje, ki ga je on prej grajal. (Angerer: Tako je na vseh utrakvističnih šolah.) Niti en nemški otrok se verouka ne poučuje v slovenskem jeziku. (Angerer: Kje je to?) N. pr. v Hodišah, kjer poučujem verouk za slovenske otroke v slovenskem in za Nemce v nemškem jeziku. (Angerer: In pridigate?) V Hodišah pridigujem, če odštejem Ribnico, ki ima bliže na Otok, za 5 tisočnem nemških družin vsako prvo nedeljo v mesecu nemško in si samo želim, da bi k pridigi tudi redno prihajali. Verouk se mora poučevati vedno samo v maternem jeziku otrok, ker bi drugače ne mogli razumeti nemške duhovščine na lužnem Tirolskem. To je naravno pravo. Poleg tega je cerkveni predpis takšen in slovenska duhovščina se proti temu še ni pregrešila. (Angerer: In je vendar dejstvo.) Moram izrecno poudariti, da se poučuje verouk v istem jeziku, ki ga prinese otrok s seboj v šolo. Kjer volja staršev ni potvorjena, tam se sklada jezikovno znanje otroka z voljo staršev. Resnična volja staršev je zagotovljena s tem, da imajo starši neovirano pravico, da učijo otroka tisti jezik, ki ga starši sami hočejo. Razdvojenost s pozneje spremenjeno voljo označuje posl. Melcher z besedo „sugestija“.

Radi članka v „Kulturwehr“, ki sem ga do zvezdice pisal jaz, izjavljam, da dotično mesto v sestavku, ki govori o tem, da mi o vložitvi zakonskega

predloga o kulturni avtonomiji nismo vedeli, vzdržujem, ker je samo ponovitev neke ugotovitve v dež. zboru pred dvema leti, da je bil predlog o kulturni avtonomiji vložen brez naše vednosti. („Fr. Stimmen“ že drugič zavijajo poročilo o seji in govorijo o „obravnavi“ (Behandlung“) avtonomijskega predloga. G. poslanec pa ni govoril o obravnavi, temveč o predložitvi, ki se je izvršila brez naše vednosti. Uredništvo.) Pač se je poslušalo mnenje Nemcev v Jugoslaviji in so se upoštevale njih želje, ne pa mnenje in želje Slovencev na Koroškem. (Angerer: O pač, v šolskem odboru! S tem medklicom je dr. Angerer dokazal, da našega poslanca, ki o razpravi tega predloga ni znil niti besedice, ni razumel ali ni hotel razumeti, Ur.) Ne pa v zvezi s predlogom o kulturni avtonomiji. Mi smo izvedeli to šele iz graške „Tagesposte“. Želim, da bi se manjšinsko vprašanje na Koroškem rešilo. (Angerer: Ali zahteve ne smejo biti nemogoče!) Biti pa smejo upravičene. Utrakvistične šole se morajo prepustiti manjšini, ker se tičejo manjšine.

Ugotoviti moram nadalje, da se na marsikateri jezikovno mešani šoli latinica ne poučuje več. (Zelo čudno je to, ko drugi narodi opuščajo svoje lastne pisave, kakor Turčija, Jugoslavija, Rusija in si privajajo latinico vsi kulturni narodi, da se pri nas opuščajo. To gotovo s posebnim namenom, Ur.) Navedel bi še, da je bil v zadnjem času nek oče v Žvabeku kaznovan radi šolskih zamud svojega otroka, katerega bivališče je od šole nad 4 km oddaljeno in leži poleg tega še 500 m više nego šola.

Posl. Starcu odgovarja posl. dr. Angerer, da se je zakon o kulturni avtonomiji razpravljal v šolskem odboru ob prisotnosti slovenskega poslanca dr. Petka, da so Slovenci tedaj za vsebino natančno vedeli. (Kako je mogel priti zakonski osnutek pred šolski odbor? Po poslovníku ga more odkazati odboru samo deželni zbor. In ravno za predložitev deželnemu zboru Slovenci nismo vedeli. Postavilo se je nas pred dejstvo in šele potem vprašalo, kaj rečemo k temu. Tako govoričenje je zavijanje resnice. Ur.) Kar se tiče verouka na utrakvističnih šolah, bi bilo samo pozdraviti, če bi se način, ki ga je navedel posl. Starc, povsod izvajal. (Starc: Prosim za protidokaz!) Potem bi gotovo ponehale mnogoštevilne pritožbe, ki jih vlagajo nemški starši na ordinarijat radi samoslovenskega verouka, in bi lahko odpadla tudi navodila, ki se jih slovenski duhovniki itak ne držijo. Starši imajo pravico, da odločajo o maternem jeziku otroka. To pravico pa moramo zahtevati tudi za Nemcem prijazne Slovence. Vsakemu posamezniku se mora prepustiti, da se odloči za nemško ali slovensko kulturo. Pritožba posl. Starca, da se slovenski otroci na utrakvističnih šolah ne učijo niti latinice, je naravnost nerazumljiva, ker so ja Maklinove učne knjige za utrakvistične šole pisane v latinici. (Dr. Angerer najbrž ne bo vedel, da so Maklinove učne knjige šele komaj izšle in da so vpeljane šele na nekaterih šolah. Sicer pa je vse nepobitna resnica, kar pove on. Ur.) Šolske razmere so bile včasih na Koroškem naravnost vzorne, sedaj stoji Koroška na zadnjem mestu. Na Koroškem je 398 šoloobveznih otrok, ki šole sploh ne obiskujejo ter ostanejo nepismeni: 171 je popolnoma zdravih, 227 pa je pohabljenih. So šolarji, ki izkazujejo do 1100 poldnevniških šolskih zamud. Zaenkrat je na Koroškem 1214 razredov, ki jih poseča 51.515 otrok, za nekako 2000 od preteklega leta več.

Veliko zanimanje je zbuvalo poglavje „Stavbarstvo“. Razni govorniki se potegujejo za cesto čez Pack, ki pa ne sme biti nadomestilo za vzhodno železnico. Za nove zgradbe stanovanjskih hiš odpade na Koroško 28,5 milijonov zvezne podpore in dežela bo morala gledati, da ne bo prikrajšana. Vsled regulacij so nekatere občine tako obremenjene, da bo znašala v prihodnjih letih občinska doklada do 700 odstotkov. Vernberška cesta v proračunu ni upoštevana.

Pojedelstvo.

Poročevalec inž. Ehrlich: Za kmetijsko šolstvo je v proračunu 626.470 S, to je za šole Litzlhof, Hoprijan, Wolfsberg, Tanzenberg, Trnja vas, Drauhofen, podeželske nadaljevalne šole in kuharske tečaje. (Za kuharske tečaje, ki jih prireja S. K. S. Z. dežela seveda nima ficka na razpolago, četudi plačujemo davke tudi Slovenci. Kdo se ne bo smejal, če se govori o tem, da se glasovalno ozemlje ne zanemarja, Ur.) Deželni kulturni svet dobi 250.000 S. — Posl. Ferlič ugotavlja, da zveza zanemarja poljedelstvo, ker drugače ne bi bilo mogoče, da nese kmetijstvo samo pol do en odstotek dobička. Landbund ni zadovoljen z zavarovanjem poljskih delavcev. Zavarovanih je na Koroškem 28.400 poslov in skoro vsi so v 5. razredu. Za posameznega posla se plača na leto od 60 do 80 S. Predpisalo se je 1.704.000 S prispevkov, neplačanih pa je ostalo 505.085 S. Tozadevni zakon je treba spremeniti. — Posl. Tomašič ve povedati, da ima koroško kmetijstvo 100 milijonov dolgov in je postalo hlapec kapitala. — Tudi posl. Rothwangl se toplo zavzema za kmečko zbornico. Kmetijstvo se je v zadnjih letih zadolžilo za 15 odstotkov. Vsa pomoč kmetijstvu od strani zveze je zastoj, če se ne dvigne splošna kupna sila.

Socijalno skrbstvo.

Pri tem poglavju ugotavlja posl. Franz, da povzročja brezposelno zavarovanje beg z dežele in delamrznost. Vsaka mala občina ima še 16 do 20 brezposelnih. Na najboljšem potu smo, da postanemo država rentnikov. Štedenje je prišlo danes že iz navade, vse se zanaša samo na podporo. Ne bilo bi napačno, če bi se uvedlo prisilno štedenje kakor v Nemčiji na mesto socijalnega zavarovanja?

Financa.

H kritju primanjkljaja dežele morajo prispevati tudi v letošnjem letu občine po 1 S 50 od prebivalca in 15 odstotkov od občinam odpadajočega dela zveznih davkov. Mesta z nad 20.000 prebivalcev pri tem niso prizadeta. S tem je bil proračun za leto 1930 po štiridnevni razpravi dne 23. decembra 1929 sprejet.

Pospoševanje tujskega prometa se je nanovo uredilo. Tozadevni zakon predvideva ustanovitev deželne komisije za tujski promet, v katero pošljejo razne zadrage in zveze svoje zastopnike. V zvezi s tem se je ponovno zahtevalo, da se Baško jezero proglasi za javno.

S tem je bilo zadnje zasedanje deželnega zbora v lanskem letu končano. Omenili bi še, kaj pravijo „Freie Stimmen“, ko razmotrivajo delo deželnega zbora: „Je splošno znano in stalo je tudi v časnikih, da so se razprave v šolskem odboru o avtonomiji razbile vsled tega, ker so zastopniki Slovencev stavili tako pretirane zahteve, da zastopniki domovini zvestega prebivalstva na nje niso mogli pristati. Slovenci so, kakor znano, zahtevali, da morajo zahajati v slovensko šolo vsi otroci s slovenskim maternim jezikom tudi v slučaju, če se izrečejo njih starši izrecno proti temu. To bi značilo popolno predajo utrakvistične šole Slovincem. S to zahtevo pa so se zastopniki Slovencev težko pregrešili proti izvornemu človeškemu pravu, proti pravici staršev. Te zahteve gredo daleč preko smernic manjšinskih kongresov. Ker so domovini zvesti bindišarji od vsega začetka in vedno avtonomijo najodločnejše odklanjali in jo označevali kot težko krivico, pri neuklonljivem stališču radikalnih Slovencev nemški zastopniki niso smatrali za potrebno, da bi o avtonomiji razpravljali še naprej.“ S tako modrostjo naj raje molčijo!

Svoj narod zatajiti je greh!
Kdor svoj narod zataji, greši zoper 4., 5. in 8. božjo zapoved!

List stane od 1. januarja do 31. marca za:

Avstrijo . . . . . 1 S 50 g

Jugoslavijo in ostale države 25 Din.

Posamezna številka . . . . . 15 g

od 1. januarja do 31. decembra 1930 za:

Avstrijo . . . . . 6 S

Jugoslavijo in ostale države 100 Din.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Med svojim potovanjem po inozemstvu se bo kancler Schober oglašil tudi v Rimu, kjer hoče razpravljati o uvozu avstrijske električne sile, posebno z ozirom na potrebe Italije, ki bi lahko dobivala električni tok iz Avstrije. — Dr. Seipel se vrača v politično življenje in v vodstvo kršč. soc. stranke. Zdi pa se, da njegov povratek ni posebno zaželen, ker se je preveč eksponiral za Heimwehr. Proti njegovemu povratku so tudi poljedelski poslanci, ker je njegova politika enostranska in zanemarja koristi dežele. — Znano je, da je bil min. inž. Schumy izključen iz celovškega Heimatschutza. Obe strani sta hoteli spraviti zadevo s sveta in sta se koroški Landbund in Heimatschutz o tem pogajala tri dni koncem preteklega leta. Prišlo je do načelnega sporazuma in zadeva bi bila likvidirana, če ne bi poseglo vmes centralno vodstvo Landbunda, ki je imelo 3. t. m. svoje zborovanje. Na tem zborovanju se je razpravljalo o pravem stališču stranke napram politiki Heimwehra, o izključitvi ministra Schumyja itd. Sklenilo se je, da se pogajanja ne smejo nadaljevati, dokler Heimatschutz napake sam ne popravi. Zbor se je izrekel tudi za ustanovitev „Bauernwehren“. Dalje se je izvolila posebna komisija, ki bo preiskala materijal, ki je v zvezi z heimwehrovsko politiko. Zavzelo pa se bo tudi stališče napram dr. Seiplu. Torej je cepitev v vrstah Heimwehra neizogibna in gotovo ne v škodo države. Tudi dunajske kršč. soc. strokovne zveze so zavzele stališče proti Heimwehru in izstopile iz dunajskega Heimatbunda. Lahko smo radovedni na nadaljni potek dogodkov.

Druga haaska konferenca se je pričela dne 3. t. m. Na konferenci je zastopanih 15 držav. Namen ji je, da obračuna s preteklostjo in sprejme Youngov načrt ter reši vsa vprašanja, ki so z njim v zvezi, kakor vzhodne reparacije itd. Na prvi seji sta bili izvoljeni 2 komisiji: ena se bo bavila z nemškimi reparacijami, druga pa z vzhodnimi. Sestane se tudi odbor za mednarodno banko. Od poteka razprav bo odvisno, ali se povabi tudi reparacijski agent. Komisija za vzhodne reparacije se bo bavila najprej z avstrijsko vojno odškodnino. Na prvi seji je

imel naš zvezni kancler Schober govor v francoskem jeziku, ki je izzvenel v to, da bi se Avstriji črtale vse finančne dajatve, ki so predvidene v mirovni pogodbi. K tej točki so se oglašili delegati Male antante in Poljske. Z Bolgarsko je prišlo že pred konferenco do načelnega sporazuma in bo plačevala na leto 11 milijonov zlatih frankov, Madžarska pa vsako vojno odškodnino odklanja in bo morala biti k plačevanju prisiljena. Drugače pa vlada v krogih delegacij optimistično razpoloženje.

Politične vesti. Indijski nacionalni kongres je brez izpremembe sprejel od Ghandija predlagane resolucije, v katerih se odklanja takozvana konferenca „pri okrogli mizi“, na kateri bi se razpravljalo med angleškimi in indijskimi pooblaščenci o indijskih ustavnih vprašanjih. Resolucija označuje za cilj, ki ga mora zasledovati kongres, popolno neodvisnost Indije ter zahteva bojkot zakonodajne skupščine v sedanjih obliki in propagando proti davkom. — V Palestini se je položaj zelo poslabšal. Med Arabci se opaža živahna agitacija proti židom. V Jeruzalemu je polno angleškega vojaštva, ki v polni opremi straži po ulicah. Vse važnejše točke so zasedene. Vlada je odredila izredne varnostne ukrepe, ker so Arabci napovedali v Jeruzalemu veliko spominsko zborovanje za pokojnim iraškim ministrskim predsednikom. Angleške oblaski se boje, da bodo ob tej priliki izbruhnili krvavi protijidovski izgredi. — Prof. Bartel je sestavil novo poljsko vlado. Lista vsebuje poleg imen 9 ministrov iz prejšnje vlade tudi 5 novih mož. Zunanji in vojni minister sta ostala stara. Bivši ministrski predsednik dr. Svitalski je pripadal radikalnejši struji maršala Pilsudskega, novi pa pripada zmernejši, je bil že večkrat v vladi, in je za dobre odnošaje s parlamentom. Pilsudski ima v parlamentu samo tretjino glasov, opozicija pa dve tretjini, ki pa za vladanje nima sposobnih mož. Le tako je bilo mogoče, da je dobila vlada dr. Svitalskega v parlamentu nezaupnico in morala podati ostavko. Eno važnih vprašanj nove vlade bo sprememba ustave, od katere se obeta utrditev celotnega državnega ustroja ter političnega življenja.

DOMAČE NOVICE

O proračunu za mesto Celovec je razpravljal občinski odbor dne 30. decembra 1929 in ga sprejel. Proračun izkazuje 3,341.491 S izdatkov in 2,955.670 S dohodkov, primanjkljaj tedaj 385.821 S. Za kritje primanjkljaja se je prvotno nameravalo zvišati stanarinski davek od 300 na 400 odstotkov in podražiti hektoliter vode od 3 na 5 g, a se je namera opustila. V kritje so se pritegnili pribitki klavnice, pogrebnege zavoda in gospodarskega urada, da znaša nekrit primanjkljaj 285.821 S. Z letošnjim letom

Jurče je vpregel pisanega lesenega konjiča v ličen voziček in vlekel vajeti.

„Atej, ko boste še peljali v Gospo sveto, bom šel z vami in sam bom držal konja za vajeti, glejte, saj že znam,“ govori Jurče in udari z bičem po lesenem konjiču.

Pepo so bolj zanimale lepo pisane podobice, katere ji je prinesel oče z božje poti. Občudovala je lepo, dvostolpno cerkev, nad katero je plavala nebeška kraljica z našim Odršenikom v naročju. Tri podobice je razstavila na nizkem stolu in ni se jih mogla nagledati.

„Spomladi na binkoštni pondeljek pojdemo vsi v Gospo sveto na božjo pot,“ pravi oče.

Ravno je Peter Enci spravil denar v usnjat mošnjiček, ga z iermenom trdno prevezal in zaklenil v omaro, ko se zasliši pred hišo tanek glas zvončka. Rotmanove sani obstanejo na dvorišču.

„Kdo neki pride?“ pravi Peter in pogleda skozi okno.

„Oh, grajski so, kaj hočejo? Nič dobrega ne slutim,“ odvrne v strahu žena.

„Bo pa najbrže zopet tlaka za lov,“ pravi pomirjevalno Peter.

Iz sani izstopi najprej rotman in pomaga oskrbniku na tla in grajski birič Engelbert Gassing, katerega so ljudje najbolj sovražili in se ga bali, priveže konje k plotu.

Vstopi najprej rotman z belo palico v roki; danes opravlja žalostno dolžnost. V zadregi je in ne ve, kako bi začel, pokašljeuje in ne more takoj s pravo besedo na dan. Po kratkem pozdravu in pogovoru o vsakdanjih rečeh začne:

ima mesto preko 10 milijonov S dolga, to je na osebo 221 S. Pasji davek znaša tudi v bodoče 30 S za psa. Primanjkljaj se krije s tekočim posojilom. Za obresti in odplačila rabi mesto na leto 675.000 S. Mesto se hoče letos k desetletnici plebiscita hvaležnega izkazati.

Globasnica. (Tečaji.) Kar dva kuharska tečaja sta se naenkrat vršila v preteklem letu pri nas; enega je priredil dež. kult. svet. Kakor smo izvedeli, bi se imel ta tečaj opustiti, ker se ga radi previsokega proračuna dekleta in žene niso upale udeležiti, da pa bi izostala blamaža, se je baje poskrbelo za višjo denarno podporo, ker so bile baje same ubožne tečajnice. Glavni namen tega tečaja je bila konkurenca. Ves ta čas, ko sta trajala tečaja, je bilo opazati pri nasprotnikih neko zasmehovanje. Zaključna prireditvev je bila posneta po nas; igra, petje, deklamacije in razstava. Razni nemški časopisi so prinesli pohvalne dopise o poteku te prireditve in tečaja sploh. Pomilovati moremo samo čitatelje teh listov, ki morajo prebavljati tako napihnjeno klobasarijo. Celu njih pristaši so se rogali in posmehovali prireditvi. Kar smo uprizorili mi, je bilo pristno naše, vi pa ste morali vzeti nekaj od Nemcev in nekaj od nas Slovencev.

Borovlje. Ljudsko gibanje v naši fari leta 1929 je bilo sledeče: rojenih 26 otrok, od teh 16 fantov in 10 deklic. Umrlo jih je 26 v Borovljah in 5 v celovski bolnici, med temi 16 moških in 15 žensk. Najstarejša med njimi je bila 88 let. Poročenih je bilo v fari 9 parov.

Bilčovs—Biljovs. (Nesreča.) Dne 29. decembra zvečer so sedeli pri Krajncu v Biljovsu pri kvartanju posestnikov sin Franc Krušič, pososestnik pd. Tinjak in tesar Šavnik Pavel. Navzoč je bil tudi brezposelni Šelander Primož, ki je nekoliko vinjen sitnaril. Vsled tega ga je posestnikov sin Franc Krušič pozval, naj gre iz hiše. To ga je pa tako razjezilo, da je šel domov ter prišel čez četrte ure nazaj s puško in ustrelil skozi okno na vse tri navzoče. Vsi trije so bili ranjeni in takoj prepeljani k zdravniku v Vetrinj, ki je ugotovil, da imata Šavnik in Tinjak manj nevarne poškodbe, a Franca Krušiča so morali spraviti takoj v celovško bolnico.

Ljubelj. Letošnje božične praznike smo bili mi prav zadovoljni, kar se tiče božje službe. Obiskal nas je o. kapuchin iz Celovca in smo imeli na sv. dan 3 maše. Naši očetje ne pomnijo, da bi bila pri nas polnočnica. Pa tudi drugače smo zelo zadovoljni, ker imamo vsako nedeljo in praznik službo božjo.

Galicija. (Razno.) Zopet se je progreznilo eno leto v preteklost. Novo smo nastopili z raznimi občutki in željami. V preteklem letu je bilo v naši fari rojenih 25 otrok, umrlo je 8 oseb in poročeni so bili 4 pari. Končna bilanca je tedaj ugodna. Kar se je pri ženitvah lani zamudilo, upamo, da se bo letos popravilo. — Tukajšnje

PODLISTEK**Kovač Franc:****Zadnji čarovniški proces na Važenbergu.**

(Nadaljevanje.)

Kavkić je ravno na dvorišču nakladal gnoj, ko prijezdi k njemu oskrbnik Hubert.

„He, rotman!“

Kakor bi mignil, zletijo vile po tleh in s klobukom v roki globoko sklonjen stopi brzih korakov k oskrbniku.

„Rotman, milostljivi gospod ukazuje, da takoj naprežeš, in se čez eno uro olgasiš v gradu,“ in ne čakajoč na odgovor, oddirja k Stefanu, da ponese gospodovo pismo cesarskemu panrihtarju doktorju Juriju Wolfgangu Tschabuschnigu v Velikovec.

V.

Peter Enci je doma v Rakolah sedeč za mizo ravno prešteval denar, katerega je včeraj izkupil za oves. Precej pozno se je vrnil in malo je zasedel v Gospe sveti v gostilni. Z zadovoljen je bil z izkupičkom, za veliko noč bo kupil sebi in družini novo obleko in še nekaj bo ostalo. Žena Treza je sedela ob topli peči in predla; otroka; petletna Pepa in triletni Jurče sta sedela na tleh in se igrala z lepimi igračkami, katere jima je bil prinesel oče iz Gospe svete.

„Gospod ukazuje, z nami moraš na Važenberg! Kar z lepa pojdi in nikar se ne brani. Če si nedolžen, te bodo takoj izpustili.“

Začudeno je stal Peter Enci sredi sobe, ne vedoč ali je šala ali resnica. Pa birič Engelbert je že privlekel iz usnjate torbe verige z zaklepi in komaj se je dobro zavedel, je bil že vklenjen. Vsak upor bi bil brez koristi. Hubert je držal v roki vanj namerjen samokres in bi na vsako sumljivo kretnjo takoj sprožil. Cev drugega samokresa mu je molela izza pasa. Ni se bal in branil vstopiti v voz, imel je mirno vest, ki mu ni ničesar hudega očitala.

Konji so potegnili, rotman je počil z bičem, gledaje v zadregi pred se — zavedajoč se svojega suženjskega duha — in Peter, uklenjen sedeč med Hubertom in Engelbertom, se je ozrl zadnjič proti jokajoči ženi in otrokoma:

„Le potolažite se, kmalu se vrnem!“

Sani so oddrčale proti Važenbergu, kjer je Petra Encija čakala grozote polna smrt — kot žrtev praznoverja tedanjega časa.

Ko so dospeli na Važenberg, je Hubert javil gospodu Sigmundu, da so obtoženca pripeljali, nakar ga je gospod ukazal zapreti v temnico pod okroglim stolpom. Uklenjen je stopal Peter Enci pred Engelbertom v ječo, kamor mu je birič vrgel otep slame za ležišče. In zaprle so se za njim težka železna vrata, katere je zaklenil s tremi ključi. Skozi odprtino nad vratmi, tako ozko, da bi težko kdo potisnil skozi pest, mu je potisnil lončke vode in kos ovsenega kruha.

(Dalje sledi.)

Kathreiner

*To je slastna kavna
pijača za Tvoje gospodinjstvo!*

redila dekleta lep družabni Silvestrov večer, ki se je vsem navzočim vtisnil neizbrisno v spomin. Deklamacije, izvrstna postrežba, petje tečajnic in nastop mešanega pevskega zbora pod vodstvom g. Haderlapa, vse to nas je zabavalo do 24. ure. Vsem, ki so k lepo uspelemu večeru kakorkoli pripomogli, se iskreno zahvaljujemo. — Opozarjamo že danes na razstavo kuharskih izdelkov, ki se vrši 26. t. m. Po dosedanjih izkušnjah moremo trditi, da bo imela velik uspeh.

Št. Janž v Rožu. (Silvestrov večer — občni zbor.) O priliki prireditve „Silvestrov večer“ je domače društvo igralo tri burke. S predavanjem nas je posetil g. dr. Zdravko Zwitter, za kar se mu lepo zahvaljujemo. Udeležba je bila sijajna in vsi udeleženci so bili dobre volje. — Dne 12. t. m. ob 3. popoldne se vrši pri Tišlarju redni letni občni zbor našega društva.

Globasnica. (Gostovanje igralcev iz Vogrč.) Dne 29. decembra so gostovali pri nas vogrški igralci z igro „Sin“. Dvorana je bila polna domačega občinstva. Začetek je tvoril dvospev „Krojač in čevljar“. Splošno mnenje in priznanje občinstva je potrdilo, da je bila igra igrana v celoti povoljno. Le skrbno oko ne-

Steckenpferd-Lilienmilchseife:

Skriven vonj, snežnata pena in neprekosljiva milota so znaki tega idealnega mila za gojitev polti.

usmiljenega kritika je opazilo par napak na posameznih igralcih. Vendar te napake celotnega dobrega vtisa niso mogle pokvariti. Priznati se mora, da so dobri igralci, predvsem ako se upoštevajo njih razmere. Naknadno smo slišali da jih je, ko so se vračali domov, napadla neka tolpa in jih obsula z raznimi psokami. Samo to dejstvo pove vse in je dobra slika naših razmer. — Izobraževalno društvo ima svoj sestanek dne 12. januarja ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. Na sporedu je predavanje o postavi o malih vložnikih in deklamacije. Obenem bo tudi posvetovanje glede pozitivne naše živinorejske zadruge.

Melviče. Prireditve na Štefanovo je bila prav lepa. Predsednik društva g. Popatnik je razložil pravila društva, nakar je g. župnik Ebner v izbranih besedah navduševal mladino za nadaljno izobrazbo. Nato so dekleta uprizorila igro „Dušica v gozdu“. Prizrčna hvala tudi Plicovi Mojci za lepo godbo na harmonij. Zdaj naj se pa še fantje pokažejo!

NAŠE KNJIGE

Berilo za drugo šolsko leto koroških ljudskih šol. Spisal Walter Maklin. Avtor Začetnice je sestavil tudi Berilo za slovensko deco na Koroškem. Berilo se drži stare dispozicije letnih časov ter navaja značilnejše dogodke iz vsake letne dobe. Poleg tega ima vpletene sestavke iz praktičnega dnevnega življenja, kolikor so primerni otrokom prvih let osnovne šole, nekak nazorni nauk torej. Novost je za nas le, da se v zgodbah javljata Franci in Mici, ki nekako vežeta snov. Za čitanke v Avstriji ni to nič novega. — Kar velja za Začetnico, velja glede snovi tudi za Berilo. Suhoparno je, brez umetniške in brez etične vrednosti, mrtva šolska snov, z dobrimi nauki in s plehko moralno. Kdor je sestavljal knjigo, je opravil svoj posel brez vsakršne ljubezni do mladine in ne bo zbudil ž njo zanimanja za pouk. Berilca so prevedena iz nemščine, izgubila pa so pri tem vso izvirno prisrčnost in lahkoto. Vsebinsko je Berilo zelo šibko, jezikovno potrebno temeljite

korekture. Stvari kakor na pr. „Ne muči ubogo žival“, „Franci in Mici sta tiho, ker jiju je strah“, „Ob polnoči se sliši polom (nastal je požar) v vasi“, „Nad durami visijo jelenove rogovile“, je najti na vsaki strani knjige. Gospod Maklin je vzel svoje delo jako lahko, kar je zelo obžalovati. Tudi pri učnem in vzgojnem delu ne gre brez vestnosti, morda še mnogo manj kot drugje. — Priznati pa je treba, da v Berilu ni raznarodovalnih tendenc. Govori se o Koroški kot ljubi domovini, o Avstriji, toda niti sledu ni o servilizmu, ki so ga vsebovale učne knjige bivše avstro-ogrske monarhije. Nemštvo se tu ne propagira, le izrazi, ki se stavijo v oklepaj poleg pravilnih slovenskih, kažejo zalostne učinke in metode svoječasne utrakvistične šole na Koroškem. Tu vam nrgoli izrazov kakor: bušelj, pajča (bič), knoblauch, cvibl, futer, fana, fajerber, drešmašina, špegu, korb, spucano, našopano, forštnar, ketica (veržica), sprichenavz, šnemandelc, vajravh (kadilo), arcnija, cajger, bekerca itd. S takim rokovernjaškim jezikom bi nam g. Maklin lahko prizanesel. — Eno stran politične vsebine ima Berilo vendarle in sicer na strani 37. Tu nas poučujejo, kako so v svetovni vojni hoteli Srbi, Rusi in Italijani vdreti v koroško domovino, kako so „naše“ armade v hudih bojih premagale veliko močnejše sovražne armade, kako nas je Nemeč tako zvesto ljubil, da nam je poslal mogočno pomoč „napram“ sovražnikom, kako so hoteli Srbi, Hrvati in Slovenci tudi Koroško, pa so Korošci gnali „usiljenec“ čez Karavanke nazaj. Tu zveemo tudi, da so bili Kranjci poklicali Srbe na pomoč in da so ti ropali in zažigali hiše, dokler ni 10. oktobra 1920 odločilo glasovanje, da ostane Koroška nedeljena Avstriji. Take stvari bi v knjigi, ki je namenjena slovenski deci, prav lahko izpadle, zakaj če le kje, velja v šoli najbolj „Politisch Lied — ein garstig Lied!“ Članki so v sporu z resnico, ki je v vzgoji prva. In če bi tudi ne bili: ljubezen do domovine se ne goji s pridiganjem sovražstva nasproti drugim. Ta metoda še nikdar ni dosegla dobrih uspehov, zato: dajte narodu, kar je narodovega! — Tudi Berilo je po zunanji opremi vzorno in povrhu še poceni. Škoda, da ga ni sestavil človek, ki bi mu bila vrednost snovi in lepota jezika tako pri srcu, kakor gospodu avtorju nista bili. J. P. (Navedeni dve strokovnjaški oceni smo prejeli na našo prošnjo od priznanega šolnika in pisatelja in priobčili, da ve naše ljudstvo ceniti Maklinove učne knjige za koroške ljudske šole. Uredništvo.)

Dr. Bjelovučič: Etnografske granice Slovenaca, Hrvata, Srba i Bugara sa etnografskom kartom. Stane 10 Din in se naroča pri odvetniku dr. N. Z. Bjelovučiču, Dubrovnik, Jugoslavija. Omenjeni pisatelj je izdal že nebroj zemljepisnih, zgodovinskih, narodoslovnih, pravnih, političnih itd. brošur. Med nami je še neznan. Omenjeno delo obsega južne Slovane, ki živijo izven mej svojih nacionalnih držav. Koroški posveča pod „Nemško-slovenska meja“ posebno poglavje in se opira na dejanski položaj pred desetimi leti. Brošura in zemljevid sta zelo pregledna in bosta dobro služila vsem, ki se zanimajo za južne Slovane, ki živijo kot manjšina v drugih državah.

GOSPODARSKI VESTNIK

Kurjereja.

(Nadaljevanje članka v 46. in 47. številki.)

Za vsakih 8—10 kur napravimo eno tako koritko. Da koritca redno snažimo, je umevno, ker bi se drugače ostanki mehke krme skisali in se sčasoma nagromadili.

Kuretnini moramo nuditi tudi vode in sicer vsak dan svežo. Firme izdelujejo v ta namen

šolsko vodstvo je 22. decembra priredilo božičnico. Vsa čast gd. učiteljici Nagl, ki je šolarje tako lepo naučila. Želeli bi samo, da bi se v bodoče vršil del prireditve tudi v domačem jeziku in ne vse samo v tujem, ker tudi stari ljudje pridejo gledat in nič ne razumejo. — V preteklem letu se je zunanje lice naše vasi zopet dosti izpremenilo. Trgovec Černuta si je sezidal prav prostorno klet in si nad njo uredil krasen vrt. Ravno sredi vasi, kjer je stal pred časom Rožanov hlev, je nastala lepa enonadstropna pekarija. Krona vsega pa je Pongračeva elektrarna. Električna luč je posvetila celi vasi ravno pred prazniki. Cela Galicija je v luči in še cerkev je bila razsvetljena, da je bilo veselje. Želimo, da bi se Pongracu podjetje dobro obneslo! Vsem bralcem „Kor. Slov.“ prav srečno in veselo novo leto — Galicij.

Sv. Lenart pri Sedmih studencih. (Razno.) Medtem ko je smrt med letom še dovolj prizanašala, je hotela v adventu nadomestila. Kar štiri odličnih faranov je vzela. Najprej Migičevo mater, staro 92 let, potem Šubičovo mater, staro 87 let, nadalje Markeževega očeta v dobi 75 let in nazadnje Avštinovega očeta, ki je bil primeroma najmlajši, star 65 let. Posebno žalosten je bil zadnji pogreb blagega Avštinovega očeta. Dolgo je bolehal in potrpežljivo prenašal hude bolečine v želodcu. Kako je bil priljubljen, je pokazala dolga vrsta udeležencev pri pogrebu. Zapušča vdovo in 4 odraslih otrok. Naj počivajo v miru! — Nekdo ima na naše pse hudo piko. Že štiri jih je poginilo na isti način. — Nekaj snega je vendar padlo, da bomo vsaj nekaj dobili iz gore.

Drobne koroške novice. Celovški listi tako radi pišejo o zatiranju Nemcev v Jugoslaviji, katerim so bile odvzete vse šole, oziroma je njihov šolstvo popolnoma uničeno. Nam se pa zdi, kolikor poznamo položaj, da položaj Nemcev v Jugoslaviji ni tako obupen. Desetletja in stalno čez vse pretege hvalijo koroški Nemci utrakvistični šolski sistem, ki idealno rešuje manjšinsko šolsko vprašanje na Koroškem. Znali so o tem prepričati celo inozemstvo in mogoče so prepričali tudi Jugoslavijo, ker daje novi jugoslovanski šolski zakon zakonito podlago za utrakvistični šolski ustroj. Zdaj bodo tudi Nemci v Jugoslaviji deležni na šolskem polju istih dobrot kot mi in že zdaj vidimo, da Nemci odklanjajo to, kar so dali nam in mora biti za nas dobro. — Dne 28. decembra so nasteli na Koroškem 7839 podpiranih brezposelnih. V teku enega tedna se je število podpiranih pomnožilo zopet za 625 oseb. — Graščak v Stari Loki pri Skofji Loki v dravski banovini, Karel vitez pl. Strahl, je v starosti 80 let umrl. V svojem življenju je služboval kot okrajni sodnik tudi v Dobrli vasi in je pri starejših ljudeh še sedaj v spominu kot nepristranski in postrežljiv uradnik. — Ostali kraji: Med polnočnico na sv. večer so neznan tatovi pokradli župniku Krugerju v Timenici 900 S denarja, revolver, zlato žensko uro in aktovko. O storilcih ni sledu. — Vozniku Karbevču v Gonovecah je 21. decembra na cesti med Pliberkom in Lipico popolnoma zgorel tovorni avto. Avto je bil zavarovan. — Gostilničar Lavre v Vabnji vasi je zasačil zadnjič v gozdu neznanega divjega lovca, ki pa ni hotel oddati puške in tudi ne iti z njim. Puško mu je moral odvzeti s silo in jo predal orožništvu v Tinjah. — V preteklem letu enkrat je bil v Ribnici napaden soc. dem. odbornik Kanolzer. Pri obravnavi 12. decembra so bili obsojeni radi nasilnega razžaljenja časti: Lanner na 20 S globe pogojno, Marko Ebner na 30 S globe pogojno, Bruno Darmon na 30 S globe pogojno in brivec Bock iz Leobna na 30 S globe nepogojno.

DRUŠTVENI VESTNIK

Borovlje. (Občni zbor.) Društvo slovenskih diletantov ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 12. januarja v dvorani Smeričnikove gostilne v Borovljah. Na dnevnem redu je poleg običajnega sporeda tudi zgodovinsko predavanje, ki obeta biti zelo zanimivo. Začetek točno ob pol 3. uri popoldne.

Železna Kapla. (Silvestrov večer.) Le redkokdaj se sliši iz našega kraja kaka novica in še tedaj za Slovence le žalostna. Tembolj bo vse zanimalo, kako smo vzeli slovo od preteklega leta. Znano je, da se vrši sedaj pri Kolarju kuharski tečaj pod spretnim vodstvom gdč. Hartmanove. Pod njeno komando so pri-

posebne stolpčke s taso. Stolpček se napolni z vodo do vrha in pokrije z narobe obrnjeno taso. Tasa ima nekoliko večji premer nego gornji rob stolpčka. Če obrnemo stolpček s taso vred in ga postavimo na tla, da je tasa spodaj in na njej stolpček, priteče iz stolpčka nekoliko vode. Ko kokoši vodo odpijejo, je zopet priteče nekaj iz stolpčka. Kokoši moremo napajati tudi na priprostejši način. Vzamemo en in pol litra vsebujočo steklenico, jo napolnimo z vodo in poveznemo navrh plitvo skledo. Vse to obrnemo in tedaj bo priteklo nekaj vode iz steklenice v skledo. Izčrpamo jo z žlico in pritekla bo druga. Seveda nam steklenica ne bo stala rada v skledi. Vsled tega zbijmo dve deski v pravokotniku: na spodnjo, vodoravno postavljeno deščico postavimo skledo, na navpično pritrjeno desko pristonimo steklenico, oziroma jo pritrdimo. To stojalo pritrdimo ob steno z žebliem.

Kaj naj si zapomnimo še o krmi?

Omenili smo, da rabi kokoš: beljakovino, škrob, toščo, mineralne snovi in vodo. Treba nam je vedeti tudi množino in koliko vsebujejo posamezna krmila redilnih snovi. Šele ko to vemo, moremo krmiti pravilno in poceni, zakaj če polagamo s krmo premalo beljakovin in preveč škroba, se bodo sicer naše kokoši debelile, a največje jajčnosti ne bodo mogle razviti, ker vsebujejo jajca precej beljakovin, in če jih kokoš ne dobi dosti v krmi, ne more tvoriti jajc. Ena kokoš rabi dnevno 12—15 g beljakovin.

1 kg prosa vsebuje 70 gramov beljakovin, 1 kg ječmena 80 gramov, 1 kg ovsa 80 gramov, 1 kg koruze 80 g, 1 kg pšenice 100 g, 1 kg pšeničnih otrobov vsebuje 110 gramov beljakovin, 1 kg rženih otrobov 110, 1 kg konopelj 140, 1 kg mleka 35, - kg mleka posnetega 40, 1 kg senenega zdroba 70, 1 kg ribje moke 450, 1 kg mesne moke 650, 1 kg bučnih tropin 300, 1 kg fižolovih tropin 380 g.

Kakor omenjeno, rabi kokoš 12—15 g beljakovin na dan. Če bi krmili kokošim samo proso, bi zadostoval kg prosa samo za 70:12 = 5,8 dni, recimo v najboljšem slučaju za 6 dni, da bi ustreglo kokošji potrebi po beljakovinah. Škroba potrebuje kokoš dnevno 40—60 g, 1 kg prosa ga vsebuje okoli 700 g. Da zadovoljimo kokošji potrebi po škrobu, zadostuje 1 kg prosa 11—17 dni. Vidimo tedaj, da je treba dati kokošim tudi krmila, ki vsebujejo več beljakovin. V zgoraj navedeni tabeli vidimo, da so ribja in mesna moka in oljate tropine tista krmila, ki izpopolnjujejo to vrzel. Poleti lahko opazujemo, kako si naša perotnina sama pomaga. Na travniku se ne samo pase. temveč tudi marljivo pobira črve, kobilice, gosence itd., pozimi pa na snegu teh ni in radi tega tudi ni jajc. Lahko našim gospodinjam zagotovimo, če pojdejo kokošim na roko in če jim bodo polagale pozimi tudi krmila, ki izpopolnjujejo potrebo po beljakovinah, da se bodo izkazale hvaležne, če je tudi hlev v redu, in jih razveseljevale z večjo množino jajc. Poglejmo, kako bi ustregle kokošim! Recimo, da imamo 20 kokoši. Zvečer jim bomo dali žita, ki ga jim bomo lepo servirali v koritcu, za vsako kokoš 50 do 60 g, za 20 kokoši tedaj 1—1,20 kg. Tehtali vsak dan seveda ne bomo, temveč imeli za to posebno mero. Samo eno vrsto žita ne bomo dajali, temveč različne vrste pomešane; katero imamo več na razpolago, za katero nam prede bolj trda, pa manj. Kadar se spravlja koruza in pozimi, jim privoščimo tudi te, ker koruza razvija več toplote nego druga žita. Krmo si tudi ne bomo pripravljali vsak dan posebej, temveč enkrat za dalj časa.

Zjutraj bomo dali svoji perotnini, od sedaj naprej skozi celo zimo, toplih žgancev. Ne sicer ajdovih, temveč celo zmes. Tistih 50 do 60 g trde krme seveda ne zadostuje. Pridali bomo na kokoš še 70—80 g mehke krme v obliki žgancev. To bomo sestavili približno tako: 30 g pšeničnih otrobov, 20 g kuhanega krompirja, 20 g senenega zdroba, 5 g mesne moke, 5 g bučnih tropin in 5 g zmletih kosti ali klajenega apna.

Sedaj bi bilo pravilno, da preračunimo, če ima omenjena večerna trda in jutranja mehka krma dosti beljakovin, vendar bi vedlo to predalet; sicer pa si to zabavo vsak sam lahko privoščiti.

Velikega pomena je, če krmimo vedno ob

istem času. Pozimi naj se krmi ob istem času ko poleti. Ker pa kokoš nerada v temi zapusti svoje ležišče, je potrebno, da imamo kurnik razsvetljen s svetilko zvečer in zjutraj. Pred kratkim so se delali natančni poizkusi z razsvetljavo in se je izkazalo, da je skupina kokoši, ki je imela vsak dan pozimi podaljšan dan potom razsvetljava, nanasla čez 50 odstotkov več jajc nego nerazsvetljena.

Mogoče bo ta ali oni še dvomil o dobičkasnosti kokošjereje. Temu bi še posebej svetovali, da vodi natančen račun. Naj natančno zapisuje, koliko je pokrmil in koliko je izkupil za jajca. Račun mora seveda obsegati celo leto. Prepričani smo, če bo napravil odgovarjajoč kurnik in krmil primerno, ne puščal perotnine na svoja in sosedova polja, ker je treba škodo pri sosedu odračunati in jo plačati v gotovem denarju, svojo škodo pa odračunati na papirju, in če ne bo puščal, da kokoš svoja jajca raznaša po vseh kotih gospodarskih splotij, ki jih pogosto poje pes ali maček ali pa jih najde šele, ko so že pokvarjena, in če bo gojil jajčno pasem, gotovo našel, da ga krma kokoši na dan ne stane več kakor 3 g ali letno okoli 10 S, za jajca pa bo gotovo skupil okrog 15 S. Običajno bo ugotovil še višji dobiček. Ako bi zapisovali, koliko nas stane pridelovanje žita in kaj skupimo zanj, bi se gotovo prijeli za glavo, ker bi navadno našli, da nam za delo od pridelka žita sploh nič ne ostane, vsaj pri sedanjih cenah ne.

Nekaj pa je važno: Način prodaje jajc mora postati drugačen kot je dosedanji. Recimo, da so na trgu v Celovcu jajca po 15 g. Navadno oddajamo jajca kriparicam. V najboljšem slučaju plača v tem primeru kriparica komad po 12 g. Celih 20 odstotkov zasluži v tem slučaju posredovalka med producentom in konzumentom, ali pri 100 jajcih 20 jajc. To je mogoče ravno toliko, kolik bi moral biti čisti dobiček, to je dobiček, ki ga dobimo, če odračunamo krmo, delo in amortizacijo hleva. Z nekaj desetim jajc pa gospodinja tudi ne more iti na trg, ker bi se ji mogoče izplačalo še manj. Če ima dosti jajc in drugih stvari, tedaj že sama lahko gre na trg, oziroma pošlje drugo žensko. V nasprotnem slučaju pa bi bila nujna potreba, da bi zbiralala jajca za druga, ki bi jih nakupovala v velikem, da se more zadovoljiti s par odstotki zaslužka za posredovanje.

To so bile samo najvažnejše točke, da se nam bo kurjereja res dobro izplačala. O podrobnostih se pogovorimo o prihodnji priliki.

Mark Avrel.

Kmetijski napredek.

V desetih letih po vojni, to je od leta 1918 do 1928, je kmetijstvo lepo napredovalo. Vse-povsod, to vidimo tudi v naših domačih krajih, je žito vse drugačno, živina boljša in povsod vidimo prevažati mleko, tako da le pride skoro v vsako kmečko hišo redno nekaj gotovega denarja, ki ga prej ni bilo.

Sladkorna pesa se je sadila l. 1918 na 8622 ha, l. 1928 na 28.200 ha; krompirja je bilo leta 1918 na 115.000 ha, leta 1928 na 183.000 ha; pšenice je bilo leta 1918 na 160.000 ha, leta 1928 na 204.000 ha; rži je bilo leta 1918 na 311.000 ha, leta 1928 na 383.000 ha; ovsa je bilo l. 1918 na 261.000 ha, leta 1928 310.000 ha; ječmena je bilo l. 1918 na 103.000 ha, l. 1928 na 148.000 ha.

Poebno pomembno je pridelovanje mleka. Dunajsko mesto je dobivalo l. 1919 domačega mleka 26 milijonov litrov, l. 1928 286 milijonov. Računano po pol šilinga, znaša to 130 milijonov šilingov denarja, ki se ne pošilja več v inozemstvo, marveč ostane doma in služi domačemu razvoju.

Obenem se je rodovitnost močno zvišala: Pridelek se je na hektarju zvišal:

Sladkorne pese od 196 na 250 mst, krompirja od 50 na 110 mst, pšenice od 8 na 16 mst, rži od 8 na 12 mst, ovsa od 7 na 14 mst, ječmena od 7 na 9 mst.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Velikovski trg. Živina: biki 0,90—1,20, pitani voli 1,40—1,50, junci 1,10—1,20, telice 1,20 do 1,30, pitani prašiči 2,70, plemenski 2,70 do 2,90 S za kg žive teže. Jajce 24—25 g; surovo maslo 4—5,60 S kg. Žito: pšenica 29, rž 25, oves 22, ajda 25 g kg. Živinske cene v celovški klavnici za kg mesne teže: voli 3,20—3,40, telice 3—3,20, mlade krave 2,90—3,10, starejše krave 2,60—2,80, mladi pitani biki 3, biki za klobase 2,80—2,90, drobnica 2—2,30, mesne svinje, žive dobavljene, 2,80, mrtve dobavljene 2,70, teleta, mrtva dobavljena 2,80—2,90 S.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Neka švicarska hranilnica ob predarelski meji je v teku par mesecev pomnožila svoje vloge od 2 in 48 milijonov frankov. Toliko denarja je dobila iz Avstrije samo ena hranilnica v inozemstvu. To je posledica groženj s pučom. — Dunajsko Reichsbrücke bodo prezidali. Prezidava bo stala 50 milijonov šilingov in delo bo trajalo 4 leta. Novi most bo 34 m širok in 1,2 km dolg. — V enajstih mesecih preteklega leta se je v industrijskih podjetjih na Štajerskem in Koroškem pripetilo 17.000 nezgod: 7757 delavcev je bilo težko poškodovanih, 68 pa mrtvih. — Ostale države: V razpravi proti zastrupljevalkam mož je madžarsko sodišče izreklo še dve razsodbi. Dočim je bila 36letna Takacz oproščena, je bila neka Csabaj zaradi umora moža obsojena na 15 let prisilnega dela in 10 let izgube časti. — Letošnje Wilsonovo mirovno nagrado v znesku 25.000 dolarjev je dobilo Društvo narodov, ki postavi Wilsonu v svoji novi palači spomenik. — V Marmarskem morju se je potopil največji bolgarski parnik „Varna“. Pri tem je utonilo 27 oseb. — V Apiji na otoku Samoa je prišlo 27. dec. do velikih demonstracij. Domačini so pri tem ubili nekega policista, 7 drugih pa ranili. Policija je bila prisiljena rabi orožje in je ubila 4 osebe, ranila pa 12. — Tujci na Kitajskem so doslej uživali posebne predprave v tem, da so jih smela soditi samo sodišča, ki so bila podrejena istim državam. V zadnjem času je kitajska vlada odpravila posebna sodišča, da preidejo tudi tuji državljani v pristojnost kitajskih sodišč. Proti temu so vse štiri prizadete države protestirale in se bo šele videlo, če bo kitajska vlada dosti močna, da odbije napad. — O silnih viharjih na Francoskem, Angleškem in v Nemčiji v zadnjih dneh decembra se poroča. V St. Omeru je vihar porušil 22 m visok cerkven zvonik. Potniški vlak iz Calaisa proti Anvidu je vihar prevrnil, pričemer so bili 4 potniki težko ranjeni. V Manchesteru je vihar podrl večnadstropno hišo. Vihar je ruval drevje in podiral tudi močnejše stavbe. Potopil se je tudi nemški parnik „Hermine“. V Nemčiji je dalje porušil novo cerkev, ki je bila do polovice že gotova. — Na Španškem otoku Malorki je umrl nedavno neki grbavec. Ko so ga hoteli pokopati, so opazili pogrebci, da je mrtvečeva grba nekam čudno mehka. Pregledali so grbavca in se prepričali, da je bila grba umetno napravljena iz usnja. V njej pa so našli 10.000 dolarjev v bankovcih. — V škotskem industrijskem mestu Paisley je med kino predstavo za otroke nastal ogenj. Mnogo otrok se je zadušilo in mnogo je bilo po-hojenih. Ugotovljenih je bilo 69 smrtnih žrtev in okrog 150 ranjenih.

Služba organista in mežnarja

se takoj zasede. Mežnarja kot taka je najboljša v dekar-niji. Obrniti se je na župni urad Lipa (Lind ob Velden am Wörthersee).

ZAHVALA.

Bila je božja volja, da se je po dolgi in težki bolezni preselil v boljšo večnost naš dragi mož in oče g.

JANEZ HOCHKOFER

p. d. Avguštin v Korpičah.

Iskreno hvalo izrekamo vsem, ki so našega dragega rajnega spremili k zadnjemu počitku. Posebno pa se zahvaljujemo č. g. Katniku, provizorju v Gorjanah, brnškim pevcem in požarni brambli ter vsem sorodnikom in znancem. Ohranite našega ljubega pokojnika v blagem spominu.

6

Zaljujoči zaostali.